

HRBÁČEK-NOSZEK MAGDALÉNA IDŐUTAZÁS GALÁNTÁN

Galánta. Számtalan szép helye van a világnak, de az én időmnek ez a forrásvidéke, ahol már hat-hét évesen klampíroztam a hatalmasnak tűnő fekete zongorán, ide jártam gimnáziumba, ahol újságot írtunk, rádiós riportokat készítettünk, néptáncoltunk... Egyeses tartással! – kiáltotta Takács Bandi bácsi a néptáncpróbákon. Úgy bizony, egy életen át, Bandi bácsi!

Egy városi körsétám során velem lépdelnek a régmúlt idők hétköznapi hősei. Ikonikus helyeken ácsorgok, be is térek néhány helyre. Lássuk, mit mesélnek a kövek. Megelevenednek a galántai Esterházyak a 17. század elején épült neogótikus kastély udvarán, a csodás angolparkkal. Szóba elegyedek az Esterházyak közül is a legnagyobbakkal. Esterházy Ferenc, Poszony vármegye alispánja a szarvasmarhaexport sikereit méltányolja. Sok a dolga, de szívesen adakozik a semptei prédikátor, Bornemissza Péter könyveinek kiadására is. Ferenc tizenhárom gyermekének lesz mit a kávéba aprítani, jut eszembe, mikor a nemrég korhű bútorzattal megnyílt kávézóban az Esterházy tortaszeletet majszolgatom, intermezzóként a közeli Joseph Haydnról elnevezett művészeti iskolából hegedűjáték festi emlékezetessé a pillanatot. Dániel eldicsekszi közben, Ferdinánd királynál kijárja testvéreivel, hogy Galántán évente két országos vásár legyen a szerdánkenti hetivásáron felül. A mezőváros így szépen fellendül majd. Pál is mellénk telepedik, leveri a hosszú út porát, messziről jön, hiszen Báthory Gábor fejedelem kamarása lett. János felüti a gyógyfüves receptkönyvét, melyet mindmáig a budapesti Orvostörténeti Múzeumban őriznek. Marasztalnak még, hogy elmeséljék, hogyan készültek fel a török elleni védelemre, Esterházy Jánosra is büszkék, és Eszterházy Péter Mercedes Benzérről is diskurálnak egymás közt.

A történelmi utcákon lépdelek tovább. A 12. században épült Szent István-templomba épp

rorátés misére igyekeznek a nagykendős asszonyok, jóval odébb a barokk kápolna előtt gyereksereg betlehemeset gyakorol. Szerdai hetivásár van. A libák gágogása túlharsogja a portékáit kínáló zöldségárut. A shabbatra készülődők a libaárussal egyezkednek. Rám köszönnek magyarok, szlovákok, németek, romák, katolikusok, reformátusok, hívők, hitetlenek és zsidók. Egyikük jiddisül kérdezi, hogy vagyok, arrébb a rabbiképző főiskoláról igyekeznek a zsinagóga a bóherék. A hentes is kinyitott már, egy fekete kalapos öregúr hitelbankba igyekszik, sétapálcáját fitogtatva. Mihók cigányprímás bandáját vidám rajkók kísérik egy lakodalomba. Neufeld nyomdája, a Hanza Szövetkezet előtt is elhaladunk. Közben delet harangoznak. A vásárnak vége szakad, a környékbeli parasztok visszapakolják a szekérre a megmaradt portékát, a helybeliek is ebédre igyekeznek. A Fő utca elnéptelenedik, csak egy-két regruta mulat kedvére. Hirtelen háborús szaga lesz a levegőnek. Kesergő özvegyek, árvák, anyák, apák siratják az első világháborúban maradt rokonukat, aztán a még keményebb II. világháború vérszagú fájdalom ér utol. Zsidó sikoly, holokauszt-trauma, magyarok kitelepítésétől hangos zokogások az utcákon. Ugyanitt kell majd énekelni, hogy éljen május elseje, és a tribünre integetni a kommunista pártunk vezéreinek. Fejvesztve loholok innen. Az állomásra érek. Kodály gyermekkorának hét kedves esztendejét idézi az állomás. Elkísérem őt a mezítlásos testvéreihez, akiktől annyi csodás népdalt hallott. Hazatérve Kodály a verbunkost írja kottába, megsúgom, hogy két iskola is viseli nevét itt, Galántán. Majd józanságával hat rám a hajnal, de az időtlen Galántán tett séta üzen a múlt botlatóköveivel. Miről? A békés együttélésről, ami nem túri el az egymás mellett élés rideg, széthúzó valóságát. A kastélyt is felújítják mostanság, már csak a jó emberi kapcsolatokat kell(ene) ápolnunk, addig, míg a levegőben béke sziporkázik.

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap